

ГЛАВА XIV

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ЦАРСТВОТО ОТЪ БРАТЯТА АСЕНЪ I И ПЕТЪРЪ

Състоянието на Византийската империя към края на XII в. — Възстанието на братята Петър и Асен в 1186 г. — Новото българско царство в Мизия. — Царь Калоян (1196—1207). — Иванко в Родоп, Стръм в Про-сѣкъ, независими земевладелни князе. — Преговорит в Римъ.

Силно разстроена вътрешно византийска империя от година на година се приближавала към голѣма катастрофа. Нито година не минавало безъ несполучливи войни и нападения. Хищнитѣ кумани самоволно се разпореждали въ придунавскитѣ провинции. Нормански и сарацински морски разбойници опустошавали грѣцкитѣ острови и брѣгове на Егейско море; въ Мала-Азия се разширявала мощта на селджуцитѣ, които бѣха се закрепили вече въ Никея и Никомидия. Византийцитѣ не могли вече сами да защищаватъ отечеството си; въ войскитѣ имъ се сражавали нормани, българи, руси, грузини, черкези, арменци, араби, кумани и други чужденци. Никой не обръщаше внимание на надвисналата надъ цѣлата държава гибелъ; занимавали се повече съ чудеса и съ блѣскави тържества. Броятъ на манастиритѣ и на монаситѣ постоянно растѣлъ. На Света-гора се образувала сѣщинска монашеска република. Въ сѣщото време простото население все повече негодувало противъ господстващата църква, неудържимо се засилвало и богомилството всрѣдъ гърци и славяни. Къмъ всичко това Комнинитѣ съ въвеждането на западния феодализъмъ ослабили западащата държава. Докато при господството на чистото самодържавие личността имала малко значение, при феодализма смѣли и предприемчиви мжже бърже излизали на прѣвъ планъ и намирали готова почва на своето честолюбие. Вънъ отъ това, цѣлата Византийска империя се покрила съ мрежа отъ италиански търговски фактории; въ всѣки по-голѣмъ градъ „латинскитѣ“ търговци имали магазини и църкви. Амалфитянитѣ сж първитѣ италиански търговци на Изтокъ. Скоро следъ тѣхъ се настанили въ империята по-силнитѣ пизанци, генуезци и венецианци, които били щедро обсипвани отъ императоритѣ съ голѣми привилегии и права. Главнитѣ „латински“ жилища били на Златния рогъ; около 1180 г. тамъ имало повече отъ 60,000 латинци. Най-голѣмо влияние придобили венецианцитѣ. Тѣ не се увличали отъ въодушевлението на кръстоносцитѣ, но гледали малко по малко да закрепятъ своята мощъ въ градоветѣ и спокойно да чакатъ удобния моментъ, за да заграбятъ въ своитѣ ржце тѣзи прекрасни страни¹.

Енергичниятъ Мануилъ Комнинъ, образованъ и храбъръ, но твърде много отдаденъ на удоволствията господаръ, по-късно до такава степенъ издигналъ силата на Византийската империя, че могълъ вече да вземе уча-